

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Obligationibus, Functionibus Et Juribus Parochialibus

Engel, Ludwig

Salisbvrgeri, 1662

III. De obligatione Breviarij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41598

„præferendum privatæ alicujus utili-
tati.

CAPUT, III.

De Obligatione Parochi re-
citandi Horas Canoni-
cas.

1. Beneficiatus etiam curatus omit-
tens horas Canonicas tenetur ad re-
stitutionem.
2. Controversia an Parochus ad omnes
fructus restituendos teneatur ex
omissione Breviarij.
3. Equior est sententia ut propter o-
nera parochialia possit aliquam par-
tem deducere.
4. Equitas rigori Iuris quando præ-
ferenda.
5. Beneficiatus in primis 6. mensibus
omittens horas non tenetur ad resti-
tutionem. secus tamen videtur si
obligatio orandi incumbat ex fun-
datione.

6. *Qualis attentio requiratur in orando Breviario.*
7. *Sine interna attentione recitans probabiliter potest excusari à restitutione.*
8. *Qui psalmos unius Hora interruptim dicit sine causa, peccat quidem venialiter, satisfacit tamen precepto.*
9. *Similiter qui ex errore unum officium pro alio dicit.*
10. *Capellani Parochorum non tenentur ad restitutionem, si Breviarium omittant.*
11. *Parochus Regularis quando teneatur ad restitutionem.*
12. *Quid de Vicarijs perpetuis dicendum?*
13. *Quid veniat nomine pauperum & fabricæ Ecclesie, quibus facienda est restitutio.*
14. *Cause excusantes ab oratione.*
15. *Quando nam is, qui potest partem orare, sed non totum, teneatur ad partem orandam.*

INter omnes convenit Clericos beneficiatos teneri ad solvendas Horas canonicas. *prout tex. sunt in c. fin. dist. 92. c. 1. de Celeb. Missar. c. quia per ambitiosam. de rescript. in 6.* Id quod etiam de obtinentibus beneficium *curatum* clarè expressit Leo X in Concil. Lat. in sua Bulla, quæ incipit *supernæ dispositionis s. s. 38.* Et Pius V. in alia Bulla, quæ incipit: *Ex proximo &c.*

Porro omittentem Horas Canonicas non tantum graviter peccare, sed etiam ad restitutionem fructuum *pauperibus vel fabricæ beneficiorum* faciendam teneri in d. Bullis statutum est. Eamque restitutionem hoc modo fieri debere declaravit Pius V. ut si aliquis totum Breviarium omiserit, teneatur ad restitutionem omnium fructuum, qui si singulis diebus dividerentur, proportionaliter pro una die cederent: si verò omiserit Matutinum, teneatur ad dimidiam partem unius diei.

diei, si alias omnes horas præter Matu-
tinum, ad alteram dimidiam, si unam
tantum Horam, ad sextam partem fru-
ctuum restituendam. sed

Quær. 1. An sub hac dispositione
& distributione Pij V. etiam Parochi 2
comprehendantur, ut si per unum di-
em Breviarium non oraverint tene-
antur ad omnes fructus illius diei re-
stituendos, vel potius possint sibi ali-
quam partem propter onera Parochi-
alia retinere?

Plerique ob textus generalitatem,
inter Parochos & alios beneficiatos nõ
distinguunt, *Azor. Inst. mor. p. 1. l. 10.*
c. 14. q. 5. Barb. de off. Bar. p. 1. c. 10. 3
n. 32. Suarez de Hor. Can. c. 30. n. 6.
Verum non desunt alij celebres Au-
thores, qui magis æquitatem conside-
rant, censentes, quod illa verba, *omnes*
fructus, in Parochis (imò etiam in alijs
beneficiatis, quibus onus residendi, di-
cendi missas &c. incumbit) limitari
possint ad omnes fructus correspon-
dentes

dentes Breviario. Nam fructus non
 tantum deberi existimant propter Ho-
 ras Canonicas, sed potius propter one-
 ra alia, præsertim verò parochialia &
 Sacramentorum administrationem, i-
 deoque restitutionem eorum propter
 non oratum Breviarium debere fieri
 proportionaliter arbitrio boni & pru-
 dentis viri, ita ut duas partes fructuum
 possit Parochus computare pro labore
 parochiali, & unam pro Horis Ca-
 nonicis: & consequenter si v. g. por-
 tio reddituum Parochialium unius ec-
 clie fortè sint 3 floreni, propter totum
 Breviarium omissum tantum teneatur
 unum florenum restituere, cujus opini-
 onis sunt Lopez, Toletus, Sa, Sanchez,
 & alij cc. à Barb. *d. c. 10. n. 33.* Ego
 hanc posteriorem sententiam magna
 æquitate nixam satis tutè praticari
 posse opinor, secundum vulgatas juris
 regulas, quòd æquitas sit rigori juris
 præferenda, si salva ratione recti ser-
 monis lex aliqua ex bono & æquo in-
 terpre-

terpretationem recipere possit. *L. placuit. C. de judicijs Fachin. lib. 1. c. 3.*
 Maximè in pœnalibus & odiosis, in quibus semper benignior est interpretatio facienda, *ut pœna potiùs molliantur quam exasperentur. L. pen ff. de pan. c. odia & c. in panis de R. I. in 6.*

Quær. 2. Quando nam incipiat obligatio restituendi propter non oratum Breviarium? R. primum post 6. 5
 menses numerandos à die adepti beneficij, sicut in d. Bullâ Leonis expressè habetur, & in Bullâ Pij V. nihil hac in parte immutatur, sed solum declaratur, quòd per primos 6. menses non orans Breviarium sine justo impedimento graviter peccet. Licet autem Sotus apud Nau. *de oratione c. 21. n. 60.* videatur dubitare, utrùm Pontifex potuerit tanto tempore nō orantib⁹ Breviarium restitutionem relaxare? nihilomin⁹ cum eodem Nau, recti⁹ hic scrupulus rejicitur, cum oratio Breviarij, & propter ej⁹ omissionem, conse-

consequens restitutio tantum Jure humano introducta sit, quod S. Pontifex pro suo arbitrio vel omnino remittere vel certo modo temperare potest. In illis tamen beneficijs, in quibus fundator obligavit beneficiatum ad recitandas quotidie Horas Canonicas procedere potest opinio Soti, ut etiam primis 6. mensibus nascatur obligatio restituendi, quia in talibus beneficijs obligatio orandi Breviarium descendit ex Jure Naturali, & eam omittens peccat contra justitiam commutativam, tanquam stipendiarius, qui non facit id, pro quo stipendium accipit, prout intelligendus videtur Suarez de *Horis Canonicis. c. 29. n. 7.*

Quar. 3. Qualis attentio, vel intentio requiratur ad solvendas Horas 6 Canonicas? R. non aliam requiri, quam ut orans verba integrè proferat, & id faciat ex proposito tali modo Deum colendi, licet interim parùm curet de intellectu verborum quæ plerâque mysti.

mysticum sensum habent & ne quidē
 à viris doctis satis intelliguntur. Et
 præterea sufficit, ut illa intentio colen-
 di Deum virtualiter perduret, quam-
 vis ex humana infirmitate variæ di-
 stractiones interveniant, dummodo
 illæ distractiones omninò voluntariæ
 non sint. *Paul. Laym. de orat. & Horis
 Canonicis. c. 5. n. 9. & seqq.* Docent
 quidem aliqui magni nominis DD. ut
 Durandus Paludanus S. Antonius Me-
 dina Sylu. & alij cc. apud Laym. *d. c.
 5. n. 10. v. contrariam.* non requiri
 aliquam internam attentionem sed
 solam externam circa verba integrè
 proferenda sufficere. Verùm cum
 leges debeant accipi secundùm vero-
 similem intentionem legislationis *c.
 secundo. 41. de appell. l. contra legem
 29. ff. de. LL. c. fin. de R. I. in 6.* prior
 sententia utiq; probabilior est, eo quòd
 non sit credibile, Ecclesiam voluisse
 solam illam materialem & externam
 prolationem verborum quacunque
 men.

mente vel intentione factam præcipere, quia *in c. 1. de celeb. miss.* proficitur, se velle explere illud Davidis *septies in die laudem dixi tibi, & illud, media nocte surgebam ad confitendum tibi.* ac *in c. dolentes. 9. de celeb. miss.* præcipit ut studiosè pariter ac devotè Horæ Canonicae persolvantur. Dicente item S. Hieron. *audiant ij, quibus psallendi in Ecclesia officium est, Deo non voce tantùm sed corde psallendum.* in S. Bened. & *Reg. c. 19. stemus ad psallendum ut mens nostra concordet voci nostræ.*

Quær. autem 4. An ad restitutionem teneatur, qui omni internâ attentione voluntariè neglectâ Horas recitaverit, & videri quidem tali casu restitutionem pro tutiori consulendam, quia eam imponunt cum Suarez de *Horis Canonicis. c. 26. n. 25.* alij quoque DD. Si tamen pœnitens difficulter persuaderi posset, non esset, meo iudicio, multum urgendus. Enim

verò

verò in propositâ quaestione negativa 7
 sententia admodum probabilis est :
 cum Bullæ in principio hujus §. alle-
 gatae tantum imponant restitutionem
non dicentibus Horas Canonicas, at is,
 qui sine intentione vel interruptim di-
 xit non possit omninò haberi pro *non*
dicente, aliàs autem odia restringenda
 sint, nèque peccato merè interno re-
 gulariter à jure pœna infligatur. *L.*
cogitationis. de penis. Laym. d. c. 5.
sub n. 10. Medin Cod. de orat. q. 15. &
ib. Corduba lib. 4. quest. Theol. q. 13.
circa fin. Henriq. lib. 9. c. 25. n. 5. Non
 obstat quòd quidam in contrariũ ad-
 ducunt cum *Suar. de Hor. Can. c. 26.*
n. 25. & seqq. videl. omittentem in-
 ternam attentionem non satisfacere
 præcepto, teneri ad repetitionem Bre-
 viarij. &c. nam R2. nō satisfacere præ-
 cepto eo perfecto modo, quo deberet,
 adeoq; ad evitandam culpam; satis-
 facere autem ad evitandã restitutionẽ
 quia non constat, quòd Ecclesia obli-
 gatio-

gationem restituendi etiam ad eam partem præcepti extenderit, ex qua tenetur recitans internam attentionem adhibere, nam & sola externa attentio non est sine omni fructu: si enim in choro psalmodi ad decens fiat, ædificat audientes; si privatim recitetur Breviarium, præbet saltem occasionem devotioni & plerumque fit, ut vel incidenter interveniat bonus affectus, vel saltem piæ meditationes aut instructiones ex psalmis & lectionibus memoriæ hæreant, & quasi præter intentionem in animum irrepant.

Quod verò de necessitate repetendi Breviarium dicitur, si interna attentio omissa sit, illud non est usquequaque certum; negant enim Medina & Corduba cc. LL. sed licet concesserimus non tamen statim sequitur, quòd omissis repetitionem, teneatur ad restitutionem, vel hoc ipso quòd præcepto in quantum *non dicentibus* iungit restitutionem jam satisfecerit. quam

quamvis non satisfecerit præcepto in quantum etiam vult internam attentionem adhiberi, sed id sub nullâ expressâ poenâ vel obligatione restituendi.

Quar. 5. An satisfaciat præcepto, qui psalmos unius Horæ interruptim recitaverit vel officium ex errore mutaverit unum pro altero dicendo?
R. quòd interruptio psalmorum sit quidem aliqua irreverentia, & propterea peccatum, sed ex communi sententia tantùm *veniale*. & idcirco interruptum etiam per unam vel alteram horam non tenebitur ad repetitionem, quia quilibet psalmus continet perfectam orationem. Quòd si alicui quædam occupatio incidat, quàm commodè differre nequeat, interruptio planè culpabilis non erit.
Less. de l. & l. l. 2. c. 37. dub. 10. n. 57.
Similiter etiam satisfecit præcepto, & ad repetitionem non tenebitur, qui unum officium præsertim ex errore pro alio

alio dixit, quia substantia præcepti consistit in eo, ut 7. Horæ Canonicae quotidie dicantur, ut verò dicatur officium v. g. de Sancto, pertinet solum ad ritum & accidentalem Cerimoniam. *Less. d.c. 37. dub. 12. n. 77. Sylv. v. Hora. q. 12.*

Quær. 6. An Capellani seu Cooperatores Parochorum propter non oratum Breviarium teneantur ad aliquam restitutionem? Negamus: quia suum solarium non accipiunt tanquam ex beneficio Ecclesiastico, sed propter personale servitium & functiones Parochiales. *Suarez de horis Canonicis c. 22. n. 17.*

Quær. 7. An regularis qui est Parochus teneatur ad restitutionem Breviarium omittat? Puto distinguendum, an Parochia sit monasterio incorporata & eam habeat Regularis tanquam Administrator, & Vicarius temporalis ad nutum superioris amovibilis, vel utrum non sit monasterio

incor-

incorporata, & eam habeat Regularis
 tanquam beneficium, in priori casu
 propterea non erit facienda restitutio,
 quia regularis tantum percipit suam
 congruam sustentationem, & quidem
 non tanquam ex beneficio, sed propter
 administrationem Curæ. ipsum verò
 beneficium, ejusque fructus ratione in-
 corporationis ad monasterium spe-
 ctare censentur. altero autem casu,
 Regularis est propriè beneficiatus, &
 consequenter, juxta naturam omnium
 beneficiorum, fructus non aliter perci-
 pere potest, quàm cum onere recitandi
 Horas vel restituendi.

Quar. 8. Utrum Clerici seculares 12
 vel regulares, qui in Parochijs Cano-
 nicatibus v. g. incorporatis Vicarij
 perpetui constituuntur, teneantur ob
 neglectum Breviarium ad restitutio-
 nem? Sanè de rigore affirmativa e-
 vinci potest ex eo, quod vicaria perpe-
 tua dicatur beneficium *c. postulasti, 26.*
de rescript. attamen si congrua por-
 tio

tio

tio talis Vicarij sit valdè tenuis respectu onerum Parochialium, quæ subito cogitur, tunc suppositâ illâ sententiâ quam supra in quæst. 1. tradidi, vel ad nullam vel modicam tantum restitutionem ob neglectum Breviarium tenetur.

Quær. 9. Quid veniat nomine pauperum & fabricæ beneficiorum quibus facienda est restitutio? R. pauperum appellatione etiam venire monasteria, Ecclesias, & alia pietatis opera. Nomine autem fabricæ beneficiorum non tantum venire fabrica Ecclesiæ, sed etiam domus in qua beneficiatus habitat, vel alterius domus ipsius beneficij pro fructibus colligendis & conservandis extructæ & generaliter quid quid in perpetuum fructum beneficij augmentum infumitur.

Barb. de. off. par. 1. c. 10. in fin.

Quær. 10. Quanam sint causæ excusantes ab oratione Breviarj & consequenter à restitutione? R. esse. 1. n.

turalem oblivionem: 2. infirmitatem corporalem, ex qua vel ipsa rei evidentiâ vel judicij medici oratio sine magna difficultate aut corporis periculo fieri nequit: 3. gravem & repentinam occupationem, quæ sine scandalo vel notabili damno proprio aut alieno intermitti non potest: 4. dispensationem Pontificis: 5. defectum Breviarij & impossibilitatem illud hîc & nunc acquirendi prout hæc causæ deductius videri possunt apud Suar. *de Hor. Can. c. 27.*

Quær. postremò, utrùm is qui ob aegritudinem vel aliam culpam totum officium recitare non potest, teneatur ad partem recitandam, quam potest? Item an cæcus velis qui Breviarium amisit, teneatur recitare eam partem, quam memoriâ tenet? Affirmativam amplectitur Suar. *d. c. 27. n. 27.* eo quòd unaquæque Hora sit per se totum quoddam, & quod per modum Canonici officij convenienter

iter

ter dicitur. monet tamen in casu in-
firmitatis corporalis non esse id scrupu-
pulosè observandum. Sed Nau. de
oratione. c. 11. n. 15. v. 8. Garc. de be-
nef. p. 3. c. 1. n. 97. Lessius d. l. dub. 9
n. 54. & alij dicunt, non teneri aliquem
ad recitationem partis minoris, si ma-
jorem recitare non possit, tum quod
major pars regulariter ad se trahat
minorem, tum etiam quod recitatio
Horarum sit unum præceptum, & una
actio moralis, quæ si non potest inte-
grè fieri, non videtur ab Ecclesia multi-
latè præcepta, sicut qui non potest
audire totam Missam, non obligatur
partem audire; item qui non potest
abstinere à carnibus non tenetur abstinere
à cœnâ &c. ut pro contrariâ sen-
tentiâ adducit Suar. d. l. n. 22. At
que hanc sententiam cum Azor & Ro-
driq. probabilem ait Laym. de Hor.
Can. c. 6. n. 1. v. sed dubitari. ut pro-
pterea damnare non ausim eam se-
quentem, quia plurium DD. authori-
tate

tate & bona ratione firmatur. Nec multum urget, quod unaquæque hora sit per se totum, & convenienter dici possit, ut argumentatur Suarez. ex hoc enim non plus evincitur quam quod convenienter ab Ecclesia ita præcipi potuisset; utrum autem præceptum sit, ita mutilatè Canonicū officium dicere, nobis non constat, & in dubio potius liberatio, quam obligatio inducenda est. *L. Arianus de O. & A.*

CAPUT IV.

De Obligatione Parochi dicendi Missam.

1. *Ante Missam debet præmitti Matutinum cum Laudibus, sed non est gravis obligatio.*
2. *Parochus diebus festivis tenetur Missam legere de præcepto, diebus autem ferialibus, tantum de honestate, nisi habeat amplos redditus & sit Parochus populosæ civitatis.*

C

3. *Quid*